

● KÖZPONT

ADDY HAWKINS

LIZ SUDMEIER

MARY HUTCHISON

JANE BURRELL

ELOISE PAGE

I. RÉSZ

„ELÉG FURCSA EGY MESTERSÉG”

1953. NOVEMBER

Nők kis csoportja gyülekezett nem messze a Fehér Háztól, hogy megbeszéljék az amerikai hírszerzés nem éppen fényes jövőjét. Az elmúlt éveket az újszülött kémszervezet, a CIA (Central Intelligence Agency, azaz Központi Hírszerző Ügynökség) megalkotásával töltötték, eddig járatlan utat törve a nők számára, hogy férfiakkal vállvetve vehessenek részt fontos és veszélyes akciókban. Oroszlánrészük volt mindazon információknak a beszerzésében, melyeknek segítségével a szövetségesek megnyerték a második világháborút, most pedig már ott találták magukat a hidegháború frontvonalában, kiterjesztve kémhálózatukat az egész világra. Pillanatnyilag azonban ezeknek az „alapító anyáknak” ritka alkalmuk nyílt az önvizsgálatra – és amit láttak, dühítő volt.

Eloise Page nem az a nő volt, aki hajlamos a dühkitörésekre. A barátai szerint inkább fagyossá vált, mint dühössé, amikor felzaklatták valamivel. Mindig pontosan tudta, mi helyes és mi nem, és sohasem habozott rászólni azokra, akik átlépték a határt. Mégis ma, ezen a Washingtonban szokatlanul szép napon erősen felindult állapotba került.

Eloise és 22 nőből álló csapata a CIA-nál az elmúlt pár hónapban egy látszólag elérhetetlen célt próbált megvalósítani: felszámolni szeretett munkahelyükön a nemi diszkriminációt. A nők

hiába végezték ugyanazt a munkát, mint férfi kollégáik – hangzottak Eloise-ék –, mégsem kapták meg ugyanazt a fizetést és elismerést, mint amazok. Ez pedig tarthatatlan volt. A helyzet megváltoztatásának érdekében gondosan dokumentálták a nők tevékenységét a szervezetnél az eltelt pár évben, a merész vállalkozásokat, az óriási felelősséget. Ezek a nők mindent megtettek Amerika biztonságának védelméért. Akadt, aki még az életét is adta érte.

Eloise és társai tudták, hogy nem lesz könnyű a férfiakéval egyenlő fizetést és elismerést kiharcolniuk. Esténként találkoztak, munka után, és szorgosan gyűjtögettek az adatokat és eseteket, melyekkel meggyőzhetnék feletteseiket a CIA-nál. A csoportot hivatalosan Szakértő Nők Bizottságának nevezték, de a cégnél mindenki csak Alsószoknya-alosztálynak becézte őket. Nem szerették ezt a gúnynevet, de azért maguk is használták – csak hogy el ne felejtsek, valójában mi ellen harcolnak.

Eloise éveket töltött külföldi CIA-akciók részeseként, így az előttük álló feladat meglehetősen hétköznapiak tűnt. Adatokat gyűjtöttek a szervezet mindegyik osztályáról, figyelembe vették az összes alkalmazott képzettségét és tapasztalatát, a szikár adatokat személyes történetekkel fűszerezték, majd elkészítették a jelentéseiket. És a titkos akciók során szerzett tapasztalataik oly módon segítették előrehaladásukat, amiről a feletteseik nem is álmodtak volna. Amikor kolléganőket kérdeztek ki, mellőzték az ilyenkor szokásos köntörfalazást, és ténylegesen feltárták, milyen is nőként egy kormányhivatalnak szolgálni.

Nem volt éppen hízelgő, amit találtak.

Újra meg újra kihallatszott kolléganők hangjából a frusztráció. A fő ok, amiért egy nő otthagyja a CIA-t, nem a férjhezmenetel vagy a terhesség volt, amint ezt számos férfi kolléga feltételezte. Ehelyett az interjúk a nők mélységes elégedetlenségét tárták fel, különösen az előmenetellel kapcsolatban. 1952-ben a CIA állományának már 40%-át tették ki a nők, mégis csak egyötödüknek

a fizetése érte el a középszintet (akkor ez évente mintegy 7500 dollár volt), szemben a férfi kollégák 70%-ával.

Nem az volt a gond, hogy a nőknek nincs elegendő felelősségük, hanem az, hogy ezt nem fizetik meg. Számos női alkalmazott rendelkezett magas képzettséggel, és népes csoport tevékenységét irányította, sikeres akciókban vett részt, és többéves tapasztalattal rendelkezett. Sok esetben élvezték férfi kollégáik támogatását, valamint a főnökeik ajánlását is – mégsem kaptak fizetésemelést.

Amint körülnézett a teremben, Eloise rájött, hogy eddig még sohasem működött együtt nőekkel ilyen szorosán. Akárhová sodorta is a sors: Londonba, Brüsszelbe, Párizsba vagy Washingtonba, mindenütt férfiak vették körül. Korábban nem is ismerte ilyen közletről a kolléganőit. Eleve (már csak a hivatásuknál fogva is) rejtőzködő csoportot képeztek, és meglehetősen zűrés helyekre szóródtak szét a világban. Az Alsószoknya-alosztály viszont alkalmat teremtett neki és kollégáinak a kitárulkozásra úgy is, ahogyan azt a munkájuk többnyire nem tette lehetővé. Amikor a nők élményeit elemezték a CIA-nál, természetesen megosztották egymással a saját tapasztalataikat. Az egyik kolléganője megkérdezte Eloise-t, miként sikerült kiharcolnia William Donovan tábornoknál, az amerikai hírszerzés atyjánál az előléptetését titkárnőből teljes jogú taggá. Eloise ajkán titokzatos mosollyal azt felelte: – Ó, hát tudtam róla egyet-mást.

Mindenki szerette az eleven Elizabeth Sudmeiert, mindenki csak Liznek hívta. Egy indián rezervátumban nőtt fel Dél-Dakotában, és a barátaival gyakran beszélt a sziú lakota nyelven. Nemrég tette le a tiszthelyettesi vizsgát, és az osztályában ő volt az egyetlen nő, aki első kézből tapasztalhatta meg a nemi különbségeket a CIA továbbképző rendszerében.

Ott volt aztán Mary Hutchison, akit a CIA először elutasított mint „szerződéses feleséget”. Ezzel a minősítéssel a CIA-dolgozók feleségeit illeték, akikről eleve azt feltételezték, hogy pusztán a házassága révén nyerhetett alkalmazást és kiképzést a cégnél.

Számos nő ilyen szerepben kezdte a pályafutását a CIA-nál, csak-hogy Mary több nyelven beszélt, ledoktorált régészetből, és többször is újra jelentkezett, még hozzá elszántan; az isten is kémnőnek teremtette. Példamutató teljesítményére már igazán felfigyelhettek volna a CIA nagyfőnökei is.

Eloise mindőjük közül a csoport elnöknőjéhez, Adelaide Hawkinshoz (becenevén Addyhez) állt a legközelebb. Egyidősek voltak, egy-egy déli kisvárosból származtak, és mindketten még a második világháborúban csatlakoztak a CIA-hoz, mielőtt az tulajdonképpen létezett volna, hiszen még OSS (Office of Strategic Services, azaz Stratégiai Feladatok Irodája) néven futott. Jó barátok voltak, Eloise mégis úgy érezte, hogy Addy irigykedik rá a külföldi megbízatásaiért. Ő maga éveket töltött el Európában, az elvált nőként három gyermeket nevelő Addy viszont ki sem tehetette a lábát Amerikából. Az sem számított, hogy a gyerekei már felnőttek, noha a hasonló helyzetű apák nyugodtan dolgozhattak külföldön, és hogy Addy képzettsége bőven elegendő lett volna ilyen feladatok elvégzéséhez. Addy anya volt, tehát nem mehetett külföldre, punktum. Addyt bosszantotta a cégnek ez a következetlensége, és remélte, hogy az Alsószoknya-alosztálynál végzett tevékenységével majd csak kiharcolhat magának egy külföldi megbízatást.

Külföldre menni persze veszélyes volt. A csoport néhány tagja ismert egy nőt, aki nem lehetett közöttük aznap: Jane Burrellt, aki a kemény, sikeres CIA-alkalmazott mintaképe volt. Francia- és Németországban nem egy kettős ügynökkel kellett megbirkóznia, elbűvölnie veszedelmes orgyilkosokat, és több tucat nácit küldött a halálba.

Jane sikeres példájára hivatkozva miként érhetette el célját az Alsószoknya-alosztály? Adva volt néhány okos nő, akik ezt a pillanatot ragadták meg 1953-ban, hogy átformálják az évekkal korábban alapított céget. Nem csupán a kollégáik számítottak rájuk, hanem maga a CIA is. Tehetséges nők hagyták ott a céget, már-

pedig minden elégedetlen alkalmazott veszélyeztette az amerikai hírszerzés jövőjét.

A csoportban ott volt a lehetőség és a küldetéstudat, és a férfi főnökök is átérték már sorsdöntő tapasztalataiknak a súlyát. A tét magas volt, ellenfeleik pedig könyörtelenek. – Ne felejtjük el, miként jött létre – mondta az egyik férfi az Alsószoknya-alosztályra utalva – egy maroknyi okos lány miatt.